

BIULETYN KOWIEŃSKI**W I L B I**

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr.

Wilno, dnia 24 maja 1935 r.—

1292.—

T r e ś ć n u m e r u:**2. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.**

Dział. Str.

1. "Liet.Aidas" o stosunkach polsko-francuskich.—

I. 1.

K r o n i k a .

2. Protest rządu litewskiego spowodu zajęć w Tylży.—

" "

3. Wizyty dziennikerzy zagranicznych.—

" "

4. Interwencja międzynarodowej unji radjowej w związku z antypolskim wystąpieniem Radja Kowieńskiego.—

" "

**III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.****K r o n i k a .**

5. Nowe prezydjum komitetu Witolda Wielkiego.—

III. "

6. Zmiany w redakcji "Jaunoji Karta".—

" "

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

7. Prasa litewska o wyroku Trybunału Najwyższego w sprawie hitlerowców kłajpedzkich.—

VII. 2.

K r o n i k a .

8. Kwesta na rzecz kłajpedzian w Niemczech.—

" "

9. Wystawa kłajpedzka związku popierania Niemców zagranicą.—

" "

x

x

x

1938.

Wino, dnia 24 maja 1938 r.

Nr.

3. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dziś. Str.

I. I. 1. "Lis. Aida" o stosunkach polsko-litewskich. - Kronika.

" " 2. Protest rządu litewskiego egzorcystyczny w Tyflis. -
" " 3. Wiadomości polityczne z Tyflis. -
" " 4. Informacja o działalności w Tyflis. -
" " 5. Antypolskie wystąpienia Rządu Litewskiego. -

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WNEĘTRZNEJ I ŻYCIĘ SPOŁECZNE.

Kronika.

" III. 6. Nowe przedsięwzięcia Komitetu Wsiedla Wsiedla. -
" " 7. Zmiany w redakcji "Ziemi Litewskiej". -

VII. SPRAWY KRAJOWE.

S. VII. 8. Prasa litewska o wyroku Trybunału Najwyższego w sprawie literatów litewskich. -

Kronika.

" " 9. Kwestia na rzecz kłajpedzian w Niemczech. -
" " 10. Wystawa kłajpedzka w Niemczech. -

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"L i e t . A i d a s" o s t o s u n k a c h p o l s k o - f r a n c u s k i c h . "Liet.Aidas" Nr.116 z 21.V.1935 r. Kolejna korespondencja Gustainisa z Warszawy p.t. "Poco Laval jeździł do Warszawy?" Streszczenie:

Idea podróży Laval'a na Wschód wynikła w Paryżu dosyć nagle. W związku z ogłoszeniem powszechnych zbrojeń niemieckich i powszechnej służby wojskowej Francja poczuła się zagrożona. Dla omówienia spraw wzajemnej obrony Laval musiał jechać do Moskwy. Jednak droga z Paryża do Moskwy prowadzi przez Warszawę. Ponadto Polska jest dawną sojuszniczką Francji i jest, a przynajmniej powinna być zainteresowana w pokoju w Europie.

Jakie było zadanie Laval'a w Warszawie? Było ono bardzo zwyczajne, lecz jednocześnie niełatwe. Francja w trosce o niebezpieczeństwo niemieckie dba o to, by na wschód od Niemiec znalazła się siła, któraby Niemców przycisnęła w wypadku napaści na Francję. W Warszawie Laval miał sprawdzić wierność Polski, a jednocześnie przekonać Polskę, że pakt francusko-sowiecki bynajmniej nie jest skierowany przeciwko polskim interesom. Rozumie to zresztą Polska. W związku z tem wizyta Laval'a w Warszawie była pozytywna. Podróż ta byłaby całkiem udana, gdyby między Warszawą a Moskwą panowała większa szczerłość i zaufanie. Tymczasem mimo poprawności stosunków polsko-sowieckich są one chłodne i nieszczerze. Polska jest stanowczo przeciwna przepuszczeniu wojska rosyjskiego przez swe terytorjum, gdyby to wojsko miało iść komuś na pomoc. Tego stanowiska polskiego nie zmieni ani Laval ani nikt inny.

Mimo wszystko wydaje się, że Laval w dużym stopniu uspokoił Polaków odnośnie pokojowej polityki francuskiej, przejawiającej się m.in. w zbliżeniu Francji z Sowietami.-

K r o n i k a .

P r o t e s t r z ą d u l i t e w s k i e g o s p o w o d u z a j ś ć w T y ł ź y . Prasa kowieńska /z 21.V.1935/: W związku z ekscesami antylitewskimi w Tylży rząd litewski doręczył rządowi niemieckiemu notę z protestem.-

W i z y t y d z i e n n i k a r z y z a g r a n i c z n y c h . Prasa kowieńska /z 21.V.1935/: Przedstawiciel agencji telegraficznej Reutersa p.Gordon, który niedawno bawił w Kłajpedzie i Kownie, wyjechał do Wilna.-

I n t e r w e n c j a m i ę d z y n a r o d o w e j u n j i r a d j o w e j w z w i ą z k u z a n t y p o l s k i e m w y s t ą p i e n i e m R a d j a K o w i e ń s k i e g o . /V.1935/: W związku z prowokacyjną i niespotykaną w krajach cywilizowanych audycją Radja Kowieńskiego z dn.19 maja na temat pogrzebu Marszałka Piłsudskiego, Polskie Radio zwróciło się natychmiast z energicznym protestem do przewodniczącego międzynarodowej unji radjowej w Londynie.

Przewodniczący unji Carpendale nadesłał do Polskiego Radja depezę, w której całkowicie solidaryzuje się z protestem, zawiadamiając jednocześnie, że poczynił odpowiednie kroki w Kownie.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ

I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

N o w e p r e z y d j u m k o m i t e t u W i t o ł d a W . Prasa kowieńska /z 21.V.1935/: 20 maja odbyło się posiedzenie plenum komitetu Witolda Wielkiego w związku z zatargiem o rozmieszczenie zbiorów muzealnych w Muzeum. W następstwie zatargu, jak wiadomo, ustąpiło prezydjum komitetu.

Na posiedzeniu obrano nowe prezydjum. W skład jego weszli: minister Oświaty Tonkunas, adw.J.Vileiszys, malarz Żmujdzinavicius, płk.Szarauskas i inż.Graurogkas.-

Z m i a n y w r e d a k c j i " J a u n o j i K a r t a " . Prasa kowieńska /z 21.V.1935/: Po zjeździe związku "Młoda Litwa" zaszły wielkie zmiany w redakcji tygodnika "Jaunoji Karta", będącego organem tej organizacji. Podał się do dymisji redaktor Valukienas wraz z paru współpracownikami. Stanowisko to objął p.Razma dotychczasowy redaktor tygodnika "Musų Krasztas", będącego organem Związku Narodowców.-

I. ZAGADNIENIA POLITYKI WNEWTRZELNEJ

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WNEWTRZELNEJ

I. ŻYCIJE POLITYCZNE

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

Wieloletnia polityka "Wiadomości Kulturalnych" w sprawie polityki wewnętrznej, wyrażona w licznych artykułach, ma za zadanie wypracowanie jednolitego stanowiska w sprawie polityki wewnętrznej, które ma być wyrazem opinii publicznej i wyrażeniem woli narodu.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Prasa litewska o wyroku Trybunału Najwyższego w sprawie hitlerowców kłajpedzkich.

"Liet.Aidas" Nr.116 z 21.V.1935 r. Art.p.t."Po ogłoszeniu wyroku Trybunału Najwyższego". Streszczenie:

13-17 maja Trybunał Najwyższy rozpatrywał skargi kasacyjne skazanych hitlerowców. Po rozpatrzeniu skarg Trybunał uznał za potrzebne skasować jedynie część wyroku dotyczącego Hansa Roppa oraz wyroku dotyczącego powództwa cywilnego Jadwigi Jesutisowej. We wszystkich innych wyrokach decyzje Sądu Wojennego pozostały w mocy.

Proces w Sądzie Wojennym odbywał się w obliczu przedstawicieli prasowych niemal całego świata. Teror, stosowany przez antypaństwowe organizacje na terenie Kłajpedy wywołał powszechne oburzenie, zaś niedopuszczalne wtrącanie się obcego państwa w wewnętrzne sprawy Litwy wywołało szczere współczucie dla Litwy.

Mimo wszystko po ogłoszeniu decyzji Trybunału Najwyższego w sprawie złożonych skarg kasacyjnych napaści niemieckie w prasie i radjo znowu się powtórzyły. Tym razem posunięto się jeszcze dalej. Wybito szyby w konsulacie litewskim w Tyłży. Nadesłano listy z pogroźkami różnym instytucjom litewskim, w tej liczbie Trybunałowi Najwyższemu. Autorzy listów i depeesz oświadczała, że się porachują ze wszystkimi Litwinami i Żydami na terenie Rzeszy. Rzecz zrozumiała, historyczne te przejawy mogą być tłumaczone jedynie planowem jądreniem przeciwko Litwie, które już od dłuższego czasu stosuje się w Niemczech nie bez uznania ze strony sfer rządowych.

Spowodu takich faktów można jedynie ubolewać. Dążąc do dobrych sąsiedzkich stosunków z Niemcami, Litwa ma zupełną podstawę do żądania, by prawa jej były szanowane. Naród Litewski nigdy nie ustąpił i nie ustąpi przed presjami. Gdyby przeto zachodni sąsiad Litwy uznał za możliwe zmianę używanych przezeń obecnie metod, wynikłaby z tego korzyść zarówno dla pokoju ogólnego, jak też dla bezpośrednich stosunków litewsko-niemieckich.-

"Rytas" Nr.115 z 21.V.1935 r. Art.p.t."Wyrok Trybunału a hitlerowcy". Streszczenie:

W związku z tem, że przyczyną obecnego gniewu hitlerowców jest decyzja Trybunału Najwyższego odnośnie skarg kasacyjnych, można przypomnieć "bezstronność" sądów niemieckich. Wyrok w sprawie hitlerowców kłajpedzkich został ogłoszony po długiej naradzie członków Sądu Wojskowego po wysłuchaniu zeznań wszystkich świadków oraz przemówień oskarżycieli i obrońców. Tymczasem w Niemczech zamiast sądu rozlega się strzał policjanta. Zamordowanie Litwina Maczelisa mogłoby jedynie okryć hańbą tych wszystkich, którzy chcą zarzucić rządowi litewskiemu stronniczość.

Jednak hitlerowcom nie chodzi o obiektywną prawdę. Nie obawiają się oni Litwinów ani po tej, ani po tamtej stronie Niemna. Można mówić na Litwinów wszystko, co tylko może rozgrzać uczucia mas niemieckich. Jest to przecież warunkiem utrzymania się narodowego socjalizmu.

Całą kampanję prasy niemieckiej i demonstracyj przeciwko Litwie możnaby uważać za kolejny przejaw rasizmu. Ze względu na to jednak, że kampanja ta chce przy pomocy aktów gwałtu wyrażać protest przeciwko Litwie, należy protestować przeciwko barbarzyństwu hitlerowców. Niemcy powinni pamiętać o tem, że na Litwie jest liczna mniejszość niemiecka, która żyje i pracuje w lojalnej i spokojnej atmosferze.-

K r o n i k a .

Kwesta na rzecz kłajpedzian w Niemczech. Prasa kowieńska /z 21.V.1935/: 18 maja niemiecka organizacja wojskowa "Kriegerbund" wraz z "Kolksbundem" wydała odezwę do Narodu Niemieckiego, w której wzywa do składania możliwie największych ofiar na rzecz ciemniejących kłajpedzian. Środki na agitację niemiecką zbierane są całkiem otwarcie.

Wystawa kłajpedzka z związku popierania Niemców z zagranicą. Prasa kow. /z 21.V.1935/: Organ zw. popierania Niemców zagranicą "Volksdeutsche" zapowiada w jednym ze swych ostatnich numerów, że, z okazji zjazdu Niemców zagr., który ma się odbyć na Zielone Świąta, zostanie urządzona wystawa kłajpedzka. Na wystawie zostaną wystawione książki, pisma, fotografie i inny materiał, dotyczący Kraju Kłajpedzkiego.-

VII. SPRAWY KRAJOWE.

Prasa litewska o wyroku Trybunału
Litewskiego w sprawie Hitlerów

"Litwa" Nr. 118 z 21.V.1935 r. Art. p. t. "Po ogłoszeniu
wyroku Trybunału Litewskiego". Straszanie:

15-17 maja Trybunał Litewski rozstrzygnął skargi kasacyjne
na skazanych Hitlerów. Po rozpatrzeniu skarg Trybunał uznał za
potrzebne skazać jedynie część wyroku dotychczas Hansa Rogga
oraz wyrok dotychczasowego powołanego Józefa Jesulowskiego.
We wszystkich innych wyrokach decyzja Sądu Wojennego pozostała w mo-
cy.

Proces w Sądzie Wojennym odbywał się w obliczu przedstawie-
nieli prasowych niemal całego świata. Terror, stosowany przez anty-
państwowe organizacje na terenie Litwy, wyszedł poza wszelkie ogra-
niczenia, zaś niedopuszczalne przesilenie się obcych państw w wewnętrz-
ne sprawy Litwy wywołało szersze współczucie dla Litwy.

Niko wszystko po ogłoszeniu decyzji Trybunału Litewskiego
w sprawie skazanych skarg kasacyjnych napadła niemiecka prasa
i radjo szowu się powzięły. Tym razem pozostała się jeszcze dalej.
Wydło sprawy w konsulacie litewskim w Tyflis. Nadano listy z po-
gródkami różnym instytucjom litewskim, w tej liczbie Trybunałowi
Litewskiemu. Autorzy listów i depesz odwołali się do porachunków
ze wszystkimi Litwinami i żydami na terenie Rzeczy. Rzecz zrozumia-
ła, historycznie te przestawy mogą być tłumaczone jedynie finansowo
i prawnie przeciwko Litwie, które już od dłuższego czasu stosuje
się w Niemczech nie bez uznania ze strony ster rządowych.

Spowodowało takich faktów można jedynie ułomować. Dając do-
dobyć sądziliśmy stosunków z Niemcami, Litwa ma zupełnie podsta-
wę do sądzona, by prawa tej były szanowane. Należy Litwie nigdy
nie ustąpić i nie ustąpić przed przestępstwami. Gdyby przeto zechodził sa-
mą Litwę państwu z możliwie zmienną używaną przez obecnie me-
tod, wytknięty z tego korzystać sądem dla pokoju ogólnego, jak też
dla bezpieczeństwa stosunków litewsko-niemieckich.

"Ryba" Nr. 118 z 21.V.1935 r. Art. p. t. "Wyrok Trybunału
Litewskiego". Straszanie:

W związku z tem, że przewidywano ogłoszenie gminy Hitlerów
jest decyzja Trybunału Litewskiego odwołanie skarg kasacyjnych, moż-
na przypomnieć "beastronność" sądu niemieckiego. Wyrok w sprawie
Hitlerów krajowych został ogłoszony po długiej przerwie, czon-
ków Sądu Wojennego po wysłuchaniu zeznań wszystkich świadków oraz
przesłuchaniu oskarżycieli i obrońców. Tymczasem w Niemczech zamiesz-
sada rozlega się strzel polijenta. Zemonowanie Litwinów miesz-
mogłoby jedynie okryć handa tych wszystkich, którzy chcą zarządzić
razdowi litewskiemu stronić.

Jednak Hitlerowcom nie chodzi o obiektywne prawdy. Nie opa-
wiają się oni Litwinów ani go też, ani po tamtej stronie Niemca.
Można mówić na Litwinów wszystko, co tylko może porządnie uczuć
na niemieckich. Jest to przecież warunkiem utrzymania się narodo-
wo socjalizmu.

Cała kampanja prasy niemieckiej i demonstacyjnej przeciwko
Litwie mogłaby uważać za kolejną przestaw rasizmu. Ze względu na to
jednak, że kampanja ta chce przy pomocy efektów gwałtu wywrzeć pro-
test przeciwko Litwie, należy protestować przeciwko barbarzyństwu
Hitlerów. Niemcy powinni pamiętać o tem, że na Litwie jest
liczna mniejszość niemiecka, która żyje i pracuje w lojalnej i spo-
kójnej atmosferze.

Kronika.

Kwesta na rzecz Litwy z 18 maja niemiecka organi-
zacja wojskowa "Kriegsbund" wraz z "Kolkubundem" wydała odezwę
do Narodu Niemieckiego, w której wzywa do skłócenia możliwie naj-
większych ofiar na rzecz ciemnocznych Kijebczan. Środki na zgi-
nięcie niemiecką kłierne są całym otwartość.
Wystała Kijebczka z wiazkami p. p. i e r a -
ni a m i e c o w z a g r a n i c a. Prasa Kow. z 21.V.1935/
Organ zw. podjętym Niemców zaręczył "Volksdeutsche" zapowiedz
jednym ze swych ostatnich numerów, że okazji sądu Niemców sąg.
który ma się odbyć na Ziemi Litewskiej, zostanie urządzona wystawa
Kijebczka. Na wystawie zostaną wystawione kalendarze, plakaty, fotografie
i inny materiał, dotyczący Kraju Kijebczkiego.